

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 16.5.2007
COM(2007) 258 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

2007. GADA KONVERĢENCES ZIŅOJUMS PAR MALTU

(sagatavots saskaņā ar Līguma 122. panta 2. punktu pēc Maltas pieprasījuma)

{SEC(2007) 622}

1. ZIŅOJUMA MĒRĶIS

Līguma 122. panta 2. punktā noteikts, ka Komisija un ECB vismaz reizi divos gados vai pēc dalībvalsts ar izņēmuma statusu pieprasījuma ziņo Padomei par panākumiem, ko dalībvalstis guvušas, pildot savas saistības attiecībā uz ekonomiskās un monetārās savienības izveidi.

Šis ziņojums ir sagatavots, pamatojoties uz Maltas 2007. gada 27. februārī iesniegto pieprasījumu. Sīkāks Maltas konverģences novērtējums ir pieejams šā ziņojuma tehniskajā pielikumā (SEC(2007)622).

Komisijas un ECB sagatavoto ziņojumu saturu nosaka Līguma 121. panta 1. punkts. Šajā pantā noteikts, ka ziņojumos iekļaujams vērtējums par valsts tiesību aktu, tostarp valsts centrālās bankas statūtu atbilstību Līguma 108. un 109. pantam, kā arī ECBS un ECB statūtiem (ECBS statūti). Turklāt ziņojumos, atsaucoties uz konverģences kritērijiem (cenu stabilitāti, valsts budžeta stāvokli, valūtas kursa stabilitāti, ilgtermiņa procentu likmēm), kā arī ņemot vērā vairākus citus 121. panta 1. punkta pēdējā apakšpunktā minētos faktorus, ir arī jāvērtē, vai attiecīgajā dalībvalstī ir sasniegts augsts ilgtspējīgas konverģences līmenis. Četri konverģences kritēriji ir sīkāk iztirzāti Līgumam pievienotajā protokolā (Protokols Nr. 21 par konverģences kritērijiem).

Lai pārbaudītu valsts tiesību aktu, tostarp valstu centrālo banku statūtu atbilstību Līguma 108. un 109. pantam, kā arī ECBS statūtiem, jāizvērtē monetārās finansēšanas aizlieguma (EK 101. pants) un privilēģētas piekļuves aizlieguma (EK 102. pants) ievērošana; saskaņība ar ECBS mērķiem (EK 105. panta 1. punkts); centrālās bankas neatkarība (EK 108. pants); kā arī valstu centrālo banku integrācija ECBS (vairāki EK Līguma un ECBS statūtu panti).

Cenu stabilitātes kritērija definīcija iekļauta Līguma 121. panta 1. punkta pirmajā ievilkumā: par augstu cenu stabilitātes līmeni [...] liecina inflācijas līmenis, kas ir samērojams ar „inflācijas līmeni, augstākais, trijās cenu ziņā stabilākajās dalībvalstīs”.

Protokola par konverģences kritērijiem 1. pantā noteikts, ka “cenu stabilitātes kritērijs [...] nozīmē, ka attiecīgajā dalībvalstī ir stabilas cenas un vienā gadā pirms novērtējuma vidējais inflācijas līmenis nepārsniedz 1,5 %, to samērojot ar, augstākais, tādu triju dalībvalstu datiem, kur cenu stabilitāte ir vislielākā. Inflāciju aprēķina, salīdzinot patēriņa cenu indeksus un ņemot vērā to, ka dažādās valstīs to nosaka dažādi”. Prasība par ilgtspēju nozīmē, ka apmierinošu inflācijas rādītāju pamatā ir jābūt adekvātam resursu izmaksu līmenim un citiem faktoriem, kas ietekmē cenu izmaiņas strukturālā izpratnē, nevis īstermiņa faktoru ietekmei. Tāpēc konverģences pārbaude ietver inflāciju ietekmējošo faktoru un vidēja termiņa prognožu analīzi. Tāpat arī tiek vērtēts, vai valsts varētu sasniegt atsaucis vērtību nākamo mēnešu laikā¹.

¹ Atsaucis vērtības prognozi ietekmē būtiska nenoteiktība, ja to aprēķina, pamatojoties uz to trīs dalībvalstu inflācijas prognozi, kuras pārskata periodā prognozēta viszemākā inflācija, tādējādi palielinot iespējamo kļūdas robežu.

2007. gada martā² aprēķinātā inflācijas atsauces vērtība ir 3,0 %, un trīs dalībvalstis ar labākajiem darbības rādītājiem ir Somija, Polija un Zviedrija.

Līguma 121. panta trešajā ievilkumā **valūtas kursa kritērijs** ir skaidrots kā valūtas kursa svārstības, kas „vismaz divus gadus [...] palikušas Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānisma noteiktajās robežās, un šis valsts valūta nav devalvēta attiecībā pret jebkuras citas dalībvalsts valūtu”.

Protokola par konverģences kritērijiem 3. pantā noteikts, ka „kritērijs dalībai Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānismā (...) nozīmē, ka attiecīgā dalībvalsts vismaz divus gadus pirms novērtējuma bez lielām grūtībām ir ievērojusi normālās valūtas kursa svārstību robežas, kas paredzētas Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānismā. Proti, dalībvalsts šajā laikposmā pēc savas iniciatīvas nav devalvējusi savas valūtas oficiālo maiņas kursu attiecībā pret nevienas citas dalībvalsts valūtu”.

Attiecīgais valūtas kursa stabilitātes novērtēšanas divu gadu periods šajā ziņojumā aptver laika posmu no 2005. gada 27. aprīlim līdz 2007. gada 26. aprīlim.

Konverģences kritērijs, kas attiecas uz **valsts budžeta stāvokli**, Līguma 121. panta 1. punkta otrajā ievilkumā definēts kā valsts finanšu stāvokļa stabilitāte, par ko liecina tas, „vai ir sasniegts valsts budžeta stāvoklis bez pārmērīga deficīta, kā noteikts šā Līguma 104. panta 6. punktā”. Papildus tam Protokola par konverģences kritērijiem 2. pantā ir noteikts, ka šis kritērijs nozīmē, ka „novērtējuma brīdī uz attiecīgo dalībvalsti neattiecas saskaņā ar šī Līguma 104. panta 6. punktu pieņemts Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta esamību”.

Līguma 121. panta 1. punkta ceturtajā ievilkumā ietverta šāda prasība: „stabilitāte, ko dalībvalsts panākusi konverģencē un ar piedalīšanos Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānismā, kuru atspoguļo **ilgtermiņa procentu likmes**”. Protokola par konverģences kritērijiem 4. pants nosaka, ka „procentu likmju konverģences kritērijs (...) nozīmē, ka viena gada laikposmā pirms novērtējuma attiecīgās dalībvalsts vidējā nominālā ilgtermiņa aizdevumu procentu likme par ne vairāk kā 2 % pārsniedz likmes, augstākais, trijās tādās dalībvalstīs, kur cenu stabilitāte ir vislielākā. Procentu likmes aprēķina, par pamatu ņemot valsts ilgtermiņa obligācijas vai līdzīgus vērtspāpīrus, un ņemot vērā to, ka dažādās valstīs tās nosaka dažādi”.

2007. gada martā aprēķinātā procentu likmju atsauces vērtība bija 6,4 %.

Līguma 121. pantā ir noteikta prasība vērtēt arī citus faktoros, kas ir nozīmīgi ekonomikas integrācijai un konverģencei. Minētie papildu faktori aptver finanšu un produktu tirgu integrāciju, kārtējo maksājumu bilances attīstību, kā arī izmaksu par vienu darbaspēka vienību un citu cenu rādītāju attīstību. Pēdējie ir atspoguļoti cenu stabilitātes vērtējumā.

Saskaņā ar 2006. gada decembra Konverģences ziņojumā iekļauto Komisijas vērtējumu Malta bija izpildījusi vienu no konverģences kritērijiem (ilgtermiņa procentu likmes). Līdz likumprojekta pieņemšanai par grozījumiem Likumā par

²

Šajā ziņojumā izmantotie dati pēdējo reizi apkopoti 2007. gada 26. aprīlī.

Maltas centrālo banku, Maltas tiesību akti tikai daļēji atbilst Līguma 109. pantam un ECBS statūtiem attiecībā uz centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas brīdī.

2. JURIDISKĀ ATBILSTĪBA

Visas nenovērstās neatbilstības risinātas Likuma par Maltas centrālo banku grozījumos, kurus Parlaments pieņēma 2007. gada 28. februārī un kuri stāsies spēkā dienā, kad Maltā tiks ieviests euro. Proti, likumā atcelti vai grozīti vairāki panti, lai ņemtu vērā ECB, ECBS un EK Padomei ar EK Līgumu piešķirtos uzdevumus un pienākumus. Tas jo īpaši attiecas uz noteikumiem par ECBS monetārajām funkcijām, operācijām un instrumentiem, par ārvalstu valūtas rezervju turēšanu un pārvaldību, kā arī par tiesībām atļaut banknošu emisiju un monētu apjomu.

Maltas tiesību akti, īpaši Likums par Maltas centrālo banku, atbilst EK Līguma un ECBS statūtu prasībām.

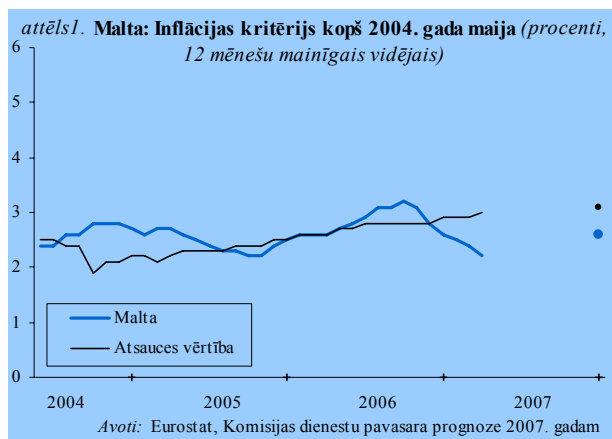
3. CENU STABILITĀTE

Atsauces vērtības ievērošana

12 mēnešu vidējā inflācija Maltā ir bijusi atsauces vērtības līmenī vai zemāka par to kopš 2005. gada jūlija, izņemot laikposmu no 2006. gada maija līdz oktobrim. Vidējā inflācija Maltā 12 mēnešu laikā līdz 2007. gada martam bija 2,2 %, kas ir zemāka par 3,0 % atsauces vērtību, un tiek prognozēts, ka tā saglabāsies zemāka par atsauces vērtību arī turpmāko mēnešu laikā³.

Ietekmējošie faktori un ilgtspējība

HICP inflācija Maltā pēdējo gadu laikā ir svārstījusies aptuveni 2,5 % līmenī. Galvenokārt šīs nestabilitātes pamatā ir bijis tas, ka Malta ir neliela un atvērta ekonomika, ko viegli ietekmē ārējie faktori (jo īpaši pārtikas un enerģijas cenas), kā arī to radījušas netiešo nodokļu izmaiņas. Inflācija ievērojami paaugstinājās 2005. gada rudenī, galvenokārt atspoguļojot straujo enerģijas un ar to saistīto preču regulēto cenu pieaugumu, paaugstinoties naftas produktu cenām. Noplokot straujā enerģijas cenu kāpuma izraisītajam satricinājumam, 2006. gada beigās inflācija ievērojami kritās, tās līmenim sasniedzot mazāk nekā 1%. Šis samazinājums

³

Saskaņā ar Komisijas 2007. gada pavasara prognozi, vidējā inflācija Maltā 12 mēnešu periodā samazināsies līdz 1,4 % 2007. gada decembrī, kamēr atsauces vērtība atbilstoši prognozei varētu saglabāties 2,8 % līmenī.

atspoguļoja ne tikai nozīmīgo ietekmi, ko radīja inflācija enerģētikas jomā, bet arī cenu samazinājumu apģērbu un apavu, kā arī gaisa transporta jomā.

HICP inflācija, neņemot vērā enerģijas un pārtikas jēlproduktu cenas, no 2 % 2005. gadā samazinājās līdz 1,6 % 2006. gadā. Nelielā pamatinflācija norāda uz to, ka attiecīgie inflāciju ietekmējošie faktori joprojām ir ierobežoti, ņemot vērā negatīvo ražošanas bilanci un zemo darba algas ietekmi. Darbaspēka vienības izmaksas ir turpinājušas samazināties kopš 2005. gada, atspoguļojot stingro algu disciplīnu gan privātajā, gan valsts sektorā. Līdz šim nav novērotas enerģijas cenu pieauguma sekundārās ietekmes pazīmes, kas liecina, ka inflācijas prognozes joprojām saglabā stabilitāti. Pašreizējais valūtas maiņas kurss 2005. un 2006. gadā kopumā stabilizējās, tādējādi to īpaši neietekmēja importa cenas.

Turpmāk tiek prognozēts, ka kopējā inflācija vidējā termiņā vēl aizvien būs mērena, lai gan pašreizējais zema līmenis varētu nedaudz paaugstināties, kad mazināsies enerģijas cenu radītā labvēlīgā pamatietekme. Prognozes risks kopumā šķiet līdzsvarots. Galvenie riski ir saistīti ar naftas cenām, un tie ir divpusēji. Citi lejupejie riski ietver enerģētikas nozares pašreizējo liberalizācijas procesu, kā arī citas strukturālās reformas Maltā, kuru mērķis ir uzlabot produktu tirgu darbību. Augšupējos riskus var radīt darba tirgus situācijas saasināšanās, uzlabojoties cikliskajiem apstākļiem.

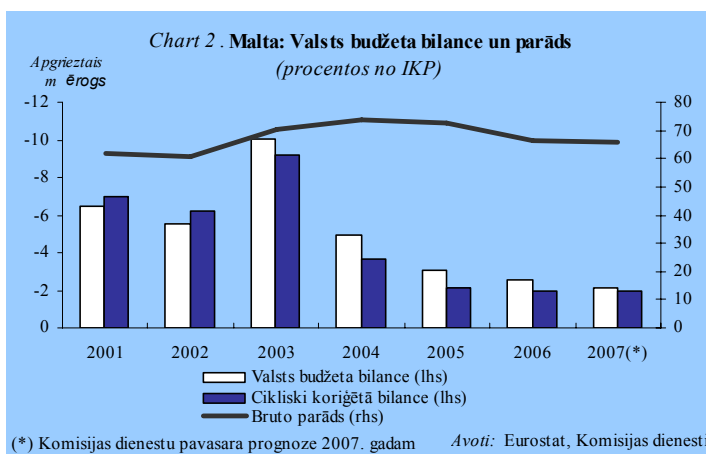
Malta atbilst cenu stabilitātes kritērijam.

4. VALSTS BUDŽETA STĀVOKLIS

Uz Maltu šobrīd attiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu (Padomes 2004. gada 5. jūlija lēmums)⁴.

Maltas vispārējais valsts budžeta deficīts 2000. gadu sākumā bija relatīvi augsts, visaugstāko līmeni – 10 % no IKP – sasniedzot 2003. gadā

(galvenokārt nozīmīgu vienreizēju pasākumu dēļ). Pēc tam budžeta deficīts ievērojami samazinājās saistībā ar valsts fiskālās konsolidācijas programmu. Deficīta un IKP attiecība 2006. gadā sasniedza 2,6 %, un saskaņā ar Komisijas dienestu 2007. gada pavasara prognozi 2007. gadā būs 2,1 % no IKP. Ieņēmumu rādītājiem ir bijusi raksturīga paaugstināšanās tendence, taču izdevumi kā daļa no IKP pieauga līdz 2003. gadam, bet pēc tam samazinājās.

⁴

2005/186/EK, OV L 62, 9.3.2005., 21. lpp.

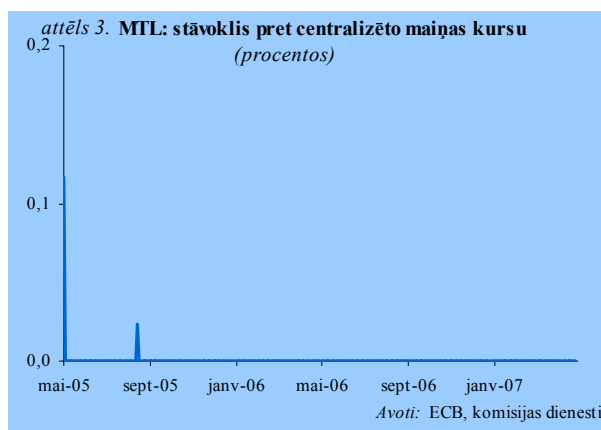
Vispārējais valsts parāds būtiski pieauga desmitgades pirmajā pusē, sasniedzot augstāko līmeni – aptuveni 74 % – 2004. gadā. Tomēr, sākot ar 2005. gadu, parāda rādītājiem bija tendence samazināties, sasniedzot 66,5 % no IKP 2006. gadā. Komisijas dienestu 2007. gada pavasara prognoze paredz, ka vispārējais valsts parāds 2007. gadā sasniegs 65,9 % no IKP.

Padome savā 2007. gada 27. februāra atzinumā par 2006. gada atjaunināto konverģences programmu norādīja, ka šis parāda apmērs pietiekami stabili samazinās, lai sasniegtu 60 % no IKP atsaucēs vērtību, kā arī to, ka programma atbilst līdz 2006. gadam panākamās pārmērīgā deficīta korekcijas mērķim. Vienlaikus Padome norādīja, ka programmas budžeta prognozes apdraud daži riski, jo īpaši attiecībā uz prognozēto labvēlīgo makroekonomikas situāciju 2008. un 2009. gadā. Padome aicināja Maltu turpināt plānoto virzību uz vidēja termiņa mērķi, nodrošināt attiecīgu valsts parāda un IKP attiecības samazinājumu, kā arī turpināt veselības aprūpes reformas izstrādi un īstenošanas gaitu, lai uzlabotu valsts finanšu ilgtermiņa stabilitāti.

Ņemot vērā šīs tendences un Komisijas dienestu 2007. gada pavasara prognozi, Komisija uzskata, ka pārmērīgā deficīta korekciju atspoguļo ticams un noturīgs budžeta deficīta samazinājums, kas nepārsniedz 3 % no IKP, un valsts parāda attiecības pret IKP samazināšanās, lai panāktu tuvināšanos 60 % atsaucēs vērtībai. Tāpēc Komisija iesaka Padomei atcelt lēmumu par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Maltā (COM(2007)621). Ja Padome nolems atcelt pārmērīga deficīta procedūru Maltai, Malta būs izpildījusi valsts budžeta stāvokļa kritēriju.

5. VALŪTAS KURSA STABILITĀTE

Malta ir *ERM II* dalībniece kopš 2005. gada 2. maija, t.i., 24 mēnešus līdz šī ziņojuma pieņemšanai. Pirms pievienošanās *ERM II* lira bija piesaistīta euro-dolāra-sterliņu mārciņas grozam. Novērtējuma periodā, kas neietver līdzdalību *ERM II* (2005. gada 27. aprīlis – 1. maijs), liras maiņas kurss saglabājās tuvu nākotnes centrālajam kursam. Līdz ar pievienošanos *ERM II* Maltas

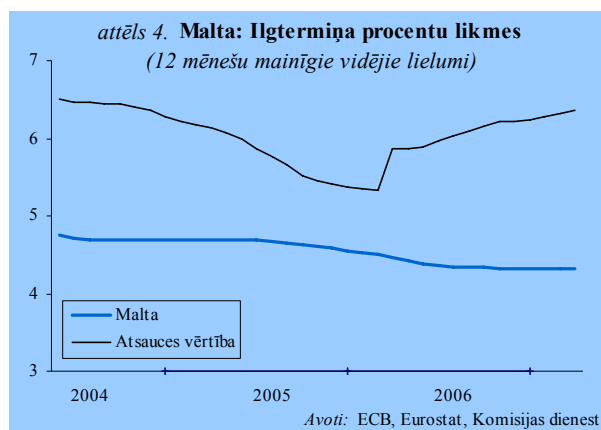

iestādes vienpusēji apņēmas saglabāt liras maiņas kursu centrālā kursa līmenī. Līdzdalības *ERM II* laikā liras kurss ir bijis stabils attiecībā pret centrālo kursu un nav konstatētas būtiskas krīzes. Papildu indikatori, piemēram, īstermiņa aizdevumu procentu likmju izmaiņas un ārvalstu valūtas rezerves, nenorāda uz ievērojamu spiedienu attiecībā uz valūtas maiņas kursu.

Malta atbilst valūtas maiņas kursa kritērijam.

6. ILGTERMIŅA PROCENTU LIKMES

Vidējā ilgtermiņa aizdevumu procentu likme Maltā gada laikā līdz 2007. gada martam bija 4,3 %, kas ir zemāka par 6,4 % atsaucēs vērtību. Vidējās ilgtermiņa aizdevumu procentu likmes Maltā ir bijušas zemākas par atsaucēs vērtību kopš pievienošanās ES. Ilgtermiņa ienesīguma starpība, salīdzinot ar euro zonu, pēdējo gadu laikā ir svārstījusies samērā pieticīgā līmenī, 2007. gada pirmajā ceturksnī šīs svārstības bija aptuveni 30 bāzes punktu līmenī. Ierobežotās peļņas svārstības apliecina zemo valsts risku tirgus vērtējumā.

Malta atbilst ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritērijam.

7. PAPILDU FAKTORI

Ir izvērtēti arī papildu faktori, tostarp produktu un finanšu tirgu integrācija un kārtējo maksājumu bilances attīstība. Maltas ekonomika ir cieši integrēta ES. Jo īpaši pieaug tirdzniecība un *FDI*, un Maltas finanšu sistēma ir cieši saistīta ar ES un citu valstu finanšu sistēmām ar finanšu starpnieku izveidošanos un pārrobežu pakalpojumu sniegšanu. Maltas tekošā konta bilance pēdējo gadu laikā ir bijusi samērā svārstīga, atspoguļojot ekonomikas nelielo apmēru un mazo nozaru skaitu. Ārējā pozīcija atspoguļo ievērojamās neatbilstības preču un pakalpojumu neto tirdzniecībā, kur lielo preču tirdzniecības deficītu daļēji kompensē ievērojamā pakalpojumu peļņa. Pēdējo gadu laikā ir ievērojami pieaudzis tekošā konta deficīts, sasniedzot 8,2 % no IKP 2005. gadā. Šis pieaugums bija saistīts ar sarežģītajiem tirgus apstākļiem dominējošajās elektronikas un tūrisma nozarēs un 2005. gadā – ar ievērojamu naftas cenu kāpumu. 2006. gadā tekošā konta deficīts samazinājās līdz 6,3 % no IKP, pamatojoties uz ievērojamo kārtējo pārskaitījumu pieaugumu, ko radīja ienākumu pieaugums plaukstošajā tiešsaistes pakalpojumu nozarē. Deficīts kopējā tekošā un kapitāla kontā samazinājās no aptuveni 4,9 % no IKP 2004.-2005. gadā līdz 3,2 % 2006. gadā. Attiecībā uz finansējumu neto ienākošās *FDI* lielākoties ir segušas tekošā konta deficītu.

* * *

Ņemot vērā konverģences kritēriju izpildes vērtējumu un pieņemot, ka Padome rīkosies saskaņā ar Komisijas ieteikumu atcelt pārmērīga deficīta statusu, Komisija uzskata, ka Malta ir sasniegusi augstu ilgtermiņa konverģences līmeni.